

Malena Swanson Falk
Per Holm

Remissvar angående Rätt för klimatet, SOU 2022:21

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Omställningens storlek och hastighet förutsätter lagändringar

Energiföretagen välkomnar Klimatråtsutredningens förslag och förordar att förslagen med några mindre förändringar skyndsamt ska omsättas i handling.

Sverige står inför en omfattande elektrifiering. Energiföretagens senaste analys visar att det fossilfria Sverige kommer att efterfråga 330 TWh el år 2045, alltså mer än en fördubbling jämfört med dagens behov om cirka 140 TWh. Vi står därmed inför ett mycket stort behov av både ny- och reinvesteringar i både distributions- och transmissionsnät samt även i energiproduktionsanläggningar.

Utbyggnaden och förnyelsen av transmissions- och distributionsnäten är helt nödvändig för att Sverige ska kunna nå klimatmålen och för att behålla vår konkurrenskraft.

Energiföretagen gör dock bedömningen att det idag går för långsamt att förnya och bygga ut nödvändig infrastruktur. För att elektrifieringen ska realiseras i den takt som industri och samhälle efterfrågar krävs lagändringar vid sidan av nya arbetssätt och processer.

Sammanfattning

- Energiföretagen välkomnar i stort Klimatråtsutredningens förslag.
- Det finns flera förslag i utredningen som kommer att korta ledtiderna för underhåll, kapacitetsökning och nybyggnation av elnät. Det förslag som bedöms ge den största effekten på ledtider är förslaget om att tydliggöra teknikvalsfrågan i nätkoncessionsförordningen. Energiföretagen tillstyrker därför förslaget om hur valet mellan luftledning och kabel ska bedömas vid prövningen av en ansökan om koncession för linje. Energiföretagen anser dock att förslaget kan göras tydligare vilket skulle underlätta tillämpningen. Den mindre ändring som Energiföretagen föreslår beskrivs nedan under detaljerade synpunkter.
- Energiföretagen önskar att förslagen om generellt undantag för strandskydd och generellt biotopskydd bör implementeras omgående.

- Energiföretagen önskar att en översyn av riksintresse för energidistribution påbörjas omgående.
- Energiföretagen anser att en linjekoncession ska ha rättskraft gentemot miljöbalken såsom föreslogs i betänkandet Moderna tillståndsprocesser för elnät (SOU 2019:30). Om det skulle genomföras behövs inte föreslagen bestämmelse om villkor enligt 2 kap 18 § ellagen. I andra hand, om regeringen inte anser att detta är en framkomlig väg, kan Energiföretagen tillstyrka förslaget om villkor.
- Energiföretagen avstyrker förslaget om att införa en möjlighet att ompröva ett förhandsbesked enligt 2 kap.12 e § ellagen.

Detaljerade synpunkter

Det finns ett par förslag i utredningen som både har potential att effektivisera tillståndsprocesser nära inpå implementeringen och som är enkla att införa. Det handlar om generellt undantag för strandskydd och biotopskydd samt översyn av riksintresse för energidistribution. Energiföretagen önskar att dessa förslag införs skyndsamt.

1.11 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2021:808) om nätkoncession

Energiföretagen välkomnar förslaget att luftledning ska vara förstahandsalternativ. För att författningsförslaget ska vara i linje med intentionen och bli tydligare föreslås ett nytt förslag till 6 a och 6 b §§ enligt nedan.

Energiföretagens förslag till reviderad 6 a och 6 b §§:

6 a §

Växelströmsledningar som är avsedda för en spänning om 130 kilovolt eller högre ska som utgångspunkt byggas som luftledning. Sådana ledningar får dock förläggas som kabel om något av kriterierna i 6 b § är uppfyllt.

Är något av kriterierna i 6 b § 2 eller 3 uppfyllt ska växelströmsledningar med en spänning om 130 kilovolt eller högre förläggas som kabel om och i den eller de delar av ledningens sträckning

- 1. förutsättningarna för kabel enligt 2 kap. 17 a § ellagen (1997:857) är uppfyllda och*
- 2. fördelarna som kan uppnås med en kabel överväger nackdelarna jämfört med en luftledning.*

§ 6b:

En ansökan om nätkoncession för linje som avser en växelströmsledning med en spänning om 130 kilovolt eller högre ska i de fall och i de delar av ledningens sträckning som avses byggas med kabel innehålla en beskrivning av skälen för den valda tekniska utformningen. Något av följande kriterier behöver vara uppfyllt

- 1. luftledning är tekniskt svår eller omöjlig,*

2. luftledning inte går att bygga utan att den kommer närmare bebyggelse än vad som är tillåtet enligt bestämmelser i andra författningar eller att nätkoncessionen skulle strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (2010:900) och inte innebär små avvikelser,

3. luftledning inte går att bygga utan att den kan befaras föranleda skada eller olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön, även om sådana skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått vidtas som kan krävas enligt miljöbalken,

4. markförläggning av en ledning med en spänning som understiger 220 kilovolt innebär att utrymme frigörs som kan användas för att väsentligt förbättra sträckningen för en eller flera ledningar avsedda för högre spänningsnivåer eller väsentligt minska dess negativa effekter.

Energiföretagen vill också framföra att branschen gärna bistår med sina expertkunskaper i samband med slutlig utformning av bestämmelserna i fråga. Om vi ska kunna korta ledtiderna i koncessionsprocesserna är det viktigt att bestämmelserna blir klara och tydliga.

4.1 Klimatanpassad platsvalsregel

Energiföretagen har svårt att bedöma förslagets konsekvenser och ser både fördelar och potentiella risker med det.

Vi vill här även framhålla att vikten av att genomföra den ändring av Miljöbalkens portalparagraf som presenterades i Klimaträttsutredningens första betänkande.¹

4.2 En ny avvägningsregel i 2 kap. Miljöbalken

Energiföretagen delar inte utredningens bedömning utan föreslår att en avvägningsregel ska införas genom en ny bestämmelse i 2 kap. 7 a § miljöbalken som anger att särskild hänsyn ska tas till om en tillståndspliktig verksamhet eller åtgärd på ett väsentligt sätt bidrar till det långsiktiga tidsatta utsläppsmål som avses i 3 § klimatlagen (2017:720) vid avvägning mot negativ påverkan på människors hälsa och miljön i tillståndsprövningen. Däremot är det tveksamt om det bör anges i en förordning vilka verksamheter eller åtgärder som omfattas.

Energiföretagen bedömer att en ny avvägningsregel kan få avsevärd normerande påverkan för tillståndsprövningar för verksamheter som medför klimatnytta. Det är inte säkert att lagstiftningen behöver specificera vilka verksamheter som kan använda sig av avvägningsregeln. Det får varje verksamhetsutövare argumentera för i sin ansökan. Bedömningar om tillämpligheten kan i så fall med fördel lämnas till rättstillämpningen.

Regeln kan inte bara få verkan för tillåtligheten och påverka avvägningen för övriga bestämmelser i 2 kap, utan också påverka villkorsskrivning och prövning utifrån områdesskydd i miljöbalken.

---

¹ En klimatanpassad Miljöbalk för samtiden och framtiden, SOU 2021:21, s. 137 ff.

Dock måste hänsyn även tas till den totala nyttan med åtgärden eftersom klimatpåverkan är global. En åtgärd kan innebära lokala ökade utsläpp men kan innebära totalt minskade utsläpp med en utvidgad systemgräns.

Därför bör det övervägas om den föreslagna förändringen istället bör formuleras så att det styr mot minskade utsläpp globalt och inte snävt mot svenska målsättningar.

Energiföretagen anser dock att frågans fortsatta beredning inte får försena implementeringen av utredningens övriga förslag.

4.3 Vägledning om samexistens med totalförsvarets intressen

Energiföretagen tillstyrker att Försvarsmaktens uppdrag ska kompletteras med ett fristående uppdrag om att ta fram vägledning om hur verksamheter som bidrar till klimatomställningen kan samexistera med försvarets verksamheter utan att påtagligt motverka totalförsvarets intressen mm. Detta för att energiproduktion generellt och vindkraft i synnerhet behöver etableras på ett sätt som tillvaratar potentialen ur ett energiperspektiv samtidigt som andra samhällsintressens behov kan tas tillvara. Det är dock viktigt att Försvarsmakten utför uppdraget i samverkan med de intressen de ska samverka med. Energiföretagen bidrar gärna med kunskap och inspel till utredningen.

Energiföretagen vill också påtala att vägledning om samexistens gentemot andra intressen skulle kunna ha en positiv inverkan på möjligheten till en effektiv klimatomställning. Framför allt gör Energiföretagen bedömningen att en vägledning om samexistens med samers intressen kan bidra till en effektiv klimatomställning.

6.2 Elnät i planering

Energiföretagen tillstyrker förslaget att se över energi- och klimatplaneringen. Konkurrensen om mark är redan idag mycket stor och kommer endast att öka framöver. För att kunna utveckla elnät- och fjärrvärmenät i den takt som krävs måste det på ett tydligare sätt komma in i den fysiska planeringen.

Energiföretagen tillstyrker även förslaget om stärkt vägledning för fysisk planering. Energiföretagen anser att Boverket bör få i uppdrag att komplettera sin handbok om plan- och bygglagen (Kunskapsbanken) avseende elnäts behov och den hänsyn som behöver tas i planarbetet.

Vidare delar Energiföretagen utredningens uppfattning att Energimyndigheten bör prioritera arbetet med en översyn av riksintresse för energidistribution. Även regionnätledning på 130 kV och högre bör också vara föremål som riksintresse. Detta eftersom de precis som transmissionsnätet har en viktig roll i ett systemperspektiv

6.3.1 Tydligare prövning av linjekoncessioner

Energiföretagen tillstyrker att lämplighetsprövningens omfattning ska tydliggöras och avgränsas i förhållande till prövningen som sker enligt miljöbalken.

Energiföretagen delar utredningens uppfattning att lämplighetsprövningen på senare år kommit att omfatta nya aspekter utan att lagstiftningen har ändrats. Denna oförutsägbarhet ger ofrånkomligen upphov till ett kompletteringsbehov vilket kraftigt förlänger handläggningstiderna.

Utredningen konstaterar att inga avslag meddelats efter genomförd lämplighetsprövning. Nyttan med dagens omfattande prövning består i att skydda elnätskollektivet från den teoretiska risken att det byggs ledningar som inte behövs. Vår bedömning är att denna nytta inte står i proportion till kostnaden det medför i form av förlängda prövningar.

Vi instämmer också i utredningens avgränsning av kriterier för lämplighetsbedömning. Ytterligare frågor såsom överföringskapacitet, lokalisering (val av sträckning mellan två stationer), utformning (utöver spänning), samt elsäkerhet, elkvalitet och driftsäkerhet omhändertas redan på ett tillräckligt sätt i miljöprövningen eller annat regelverk. Genom denna avgränsning undviks komplexa bedömningar som riskerar att förlänga prövningsprocessen.

Gällande överföringskapacitet (vilken i praktiken innebär en lednings dimensionering) pekar regeringens elektrifieringsstrategi ut det kostnadseffektiva i att bygga ut ledningar med god marginal i fråga om kapacitet när ledningar väl ska byggas, och att möjligheterna att göra detta enligt befintligt regelverk kan behöva tydliggöras. Varje ny ledning som etableras utgör ett nytt intrång och för att framtidssäkra investeringen bör så stor överföringskapacitet som är rimligt och möjligt inom spänningsnivån eftersträvas. Detta särskilt vad gäller luftledning då skillnad i intrång är minimal oavsett linarea som väljs. Scenarier för överföring av el i framtiden visar att behovet av ökad överföring är väldigt stort. Energilandskapet förändras snabbt och det är inte ovanligt att exempelvis en befintlig vindkraftpark i efterhand vill bygga batterilager eller solceller. Vilket medför att även radiella ledningar kan bli obsoleta ur dimensioneringssynpunkt. Ur miljösynpunkt bör det även beaktas att det idag förekommer olika standardareor som används av de olika energibolagen, att använda standardiserade lin- och kabelareor är bättre ur klimatsynpunkt. Det finns därmed flera skäl till att överföringskapacitet och tillhörande frågor om dimensionering inte ska vara en del av koncessionsprövningens lämplighetsbedömning.

6.3.2 Miljöprövningens omfattning förtydligas

Energiföretagen tillstyrker förslaget som med fördel kan införas skyndsamt. Förslaget att hushållningsbestämmelserna endast ska tillämpas vid ändrad markanvändning kommer underlätta ombyggnationer/förstärkningar av befintliga ledningar. En fråga med nära koppling till miljöprövningens omfattning är den om rättskraft enligt miljöbalken. Nätkoncessionsutredningen, SOU 2019:30, föreslog att linjekoncessioner på 130 kV och högre ska ges rättskraft enligt miljöbalken, liknande den reglering som finns i systerlagstiftningen naturgaslagen (2005:403). Energiföretagen ser även fortsatt ett stort behov av en sådan bestämmelse. Frågan kommer att bli än mer aktuell i takt med att elnätsutbyggnaden ökar.

6.3.3 Krav på innehållet i en ansökan om linjekoncession uppdateras

Energiföretagen tillstyrker förslaget. Som regelverket är utformat nu behöver alternativ utredas i ärenden som inte utgör betydande miljöpåverkan vilket inte är rimligt.

6.3.4 Miljöprövningens underlättas genom ökad vägledning

Magnetfält

Energiföretagen tillstyrker förslaget då vi behöver en större tydlighet och samsyn i samhället. Detta också ur ett kommunikativt perspektiv gentemot närboende.

Fåglar

Energiföretagen anser att det är viktigt att kunskapen om miljöeffekterna från elnät ska öka. Om Naturvårdsverket ska ges i uppdrag att ta fram en vägledning avseende bedömning av risker för kollision och fågeldöd, risker med avverkning av ledningsgator samt när och vilka skyddsåtgärder som kan vara lämpliga att överväga, anser Energiföretagen att det är viktigt att en sådan vägledning tas fram i bred samverkan och att energibranschen ges möjlighet att bidra.

Länsstyrelsernas roll

Energiföretagen tillstyrker förslaget. Kravställning och bedömning ser ofta olika ut. Därför behövs en samordning och likriktning. Dock är det viktigt att vägledningen blir väl balanserad avseende kravställning så att nivån på densamma blir rimlig.

Energiföretagen vill särskilt påtala att resursbristen hos Länsstyrelserna är av stor vikt att skyndsamt åtgärda eftersom detta riskerar att försvåra och försena arbetet med tillståndsprocesserna.

6.3.5 Bestämmelsen om villkor enligt ellagen

Energiföretagen föreslår som ett förstahandsalternativ att en koncession ska ha rättskraft som påverkar prövningar enligt miljöbalken. Om så behövs inte föreslagen bestämmelse.

Om ovanstående inte genomförs tillstyrker Energiföretagen förslaget. Prövning enligt ellagen måste hållas åtskild från prövning enligt miljöbalken.

6.3.6 Ersättningsbestämmelserna ska ses över

Energiföretagen delar utredningens slutsatser om att ersättningsfrågan är komplex och om dessa bestämmelser ska ses över utgör det en fråga som i sig bör omhändertas i en helt egen utredning.

Om det sker en översyn skulle ersättningsbestämmelserna legitimitet kunna stärkas vilket kan medföra ökad acceptans för nya ledningar. Lämplig utförare för ett sådant uppdrag skulle kunna vara Lantmäteriet.

Bestämmelserna som ligger till grund för hur ersättningar bestäms är generella och gäller således för många fler verksamheter och situationer än elnätsutbyggnad. Energiföretagen kan hålla med om att ökade ersättningsnivåer generellt kan bidra till ökad acceptans för elnät hos markägare. Men det är inte

bara ersättningsnivåerna i sig som kan leda till svåra gränsdragningar, även gränsdragningen kring vem som är ersättningsberättigad i ett enskilt fall är komplex. Det är därför väldigt viktigt med likriktning och enighet i frågorna överlag för att bestämmelserna inte ska tappa legitimitet. Energiföretagens medlemmar är noga med att följa branschpraxis på området och kommer således också att följa eventuella förändringar.

6.3.7 Stärkta samråd. Kompetensförsörjning och uppföljning av handläggningstider

Energiföretagen konstaterar att många av de "ökade kraven" på ansökningarna med tillhörande utredningar/underlag har lett till längre handläggningstider. Tidigare fanns det möjlighet för nätmyndigheten enligt elförordningen att göra undantag från vissa krav på vad en ansökan om nätkoncession för linje skulle innehålla. Denna bestämmelse användes dock sällan. Energiföretagen menar att bestämmelsen bör återinföras och att enklare ärenden ska kunna undantas från vissa tekniska – och ekonomiska aspekter.

6.4 Bedömningen av luftledning respektive kabel vid linjekoncession

Energiföretagen tillstyrker förslaget att tydliggöra förutsättningarna för teknikval. För att den ökade förutsägbarheten verkligen ska uppnås anser Energiföretagen att Regeringen bör ta fram förordningsmotiv till de förordningar som meddelas.

Däremot gör Energiföretagen bedömningen att 6a och 6b §§ i förslag till förordning om ändring i förordningen (2021:808) om nätkoncession inte överensstämmer med intentionen i den beskrivande texten i utredningen. Energiföretagen har därför föreslagit en ändrad 6a och 6b §§ i avsnittet om författningsförslag.

Energiföretagen delar helt utredningens uppfattning att det här är ett förslag som har betydande potential att korta ledtider.

Idag är det inte helt tydligt enligt vilka bestämmelser frågan om valet mellan luftledning och kabel ska bedömas. Osäkerheten leder ofta till att elnätsbolagen i praktiken genomför dubbla projekteringar av samma sträcka. En för luftledningen, som sedan vanligen är det som byggs samt en omfattande utredning och miljökonsekvensbeskrivning av markkabeln som sedan normalt sett inte byggs.

Ska det vara möjligt att klara elektrifieringen i tid måste resurser läggas på rätt saker. Det kommer att bli utmanande för ekonomiska föreningar, företag, myndigheter och konsulter att hantera den mängd ärenden omställningen till fossilfrihet kommer att medföra. Redan idag kan det vara svårt att få tag i MKB-konsulter.

Dagens ordning leder även till sämre samråd. I stället för att få in synpunkter på hur den sökta verksamheten kan genomföras med minsta möjliga påverkan läggs mycket kraft och energi på att argumentera för kablifiering. Det gör att relevanta inspel kring sträckningar och utförande kommer in mycket sent när det står klart att det blir en luftledning, alternativt inte kommer in överhuvudtaget.

Branschens inställning är att för regionnät är utgångspunkten generellt att anlägga och behålla ledningar som luftledning. Det är den systemtekniskt bästa och effektivaste utformningen för samhället.

Ökad mängd kabel innebär systemtekniska utmaningar som risk för förhöjda felströmmar, elkvalitetsproblem samt oönskade effektflöden i nätet. Dessa svårigheter ökar med ökad spänningsnivå. Riskerna blir alltså högre i regionnät än lokalnät. Vidare är det så att ju större andel kabel i nätet desto större blir denna problematik, vilket kräver allt kraftigare skyddsutrustning för att undvika att elnätets komponenter skadas. Även det kringliggande ledningsnätet påverkas och inte bara den del som markförläggs.

Fel på luftledningar beror ofta på åsknedslag som leder till en tillfällig automatisk bortkoppling följt av en automatisk återinkoppling varvid driften blir återställd. Luftledningar är alltså byggda för att tåla detta och omedelbart återgå i drift. Bestående fel kan normalt åtgärdas inom 24 timmar.

För markkabel är de vanligaste felorsakerna grävskador, samt fel på kabelskarvar och kabelns ändavslut. Dessa fel tar betydligt längre tid att återställa jämfört med en luftledning, då de både tar längre tid att lokalisera och reparera. Enklare fel kan ta kortare tid än en vecka, men också betydligt längre tid än så. Att som utgångspunkt använda markkabel på högre spänningsnivåer är oförenligt med den nivå av leveranssäkerhet som samhället har rätt att förvänta sig. Användningen av kabeltekniken behöver därför prioriteras där den verkligen behövs och gör störst nytta.²

6.5 Förhandsbesked om en anläggnings lämplighet

Energiföretagen tillstyrker möjligheten att ansöka om förhandsbesked om en anläggnings lämplighet då det bland annat har potential att underlätta samrådsprocessen. Energiföretagen anser att möjligheten att ompröva ett förhandsbesked enligt 12 e § bör strykas. Om planerad produktion – eller förbrukning inte realiserar faller det på eget grepp och ledningen byggs inte, det finns därmed inte någon risk att onödiga ledningar byggs. Syftet med reglerna är separera ellagsprövningen från miljöprövningen vilket välkomnas av Energiföretagen. Ett osäkerhetsmoment som omprövning bör därför inte finnas med i förslaget.

I enlighet med vad som anges ovan om vikten av att lägga tid och resurser på rätt saker är det här en välkommen möjlighet att avgränsa de utredningar som slutligen ges in i samband med ansökan.

6.6 Undantag från vissa förbud

Energiföretagen tillstyrker förslagen och förordar att de ska träda ikraft så snart som möjligt.

---

² För mer information de tekniska överväganden bakom ställningstagandet se: <https://www.energiforetagen.se/forlag/elnat/regionnattets-funktion-och-utformning/>

Generella och särskilda biotopskyddsdispenser har en handläggningstid på 1–1,5 år hos minst två länsstyrelser. De har ofta begränsad giltighetstid vilket gör att de inte kan sökas långt i förväg.

Branschen känner inte till fall där en ledning som prövas inom ramen för linjekoncession fått avslag på dispenser från strandskydd och det är synnerligen sällsynt att avslag rörande dispens har rört särskild biotopskyddsdispens. Det är alltså som utredningen har identifierat ändringar som inte kommer medföra ett försvagat miljöskydd. Samtidigt som de kommer att spara mycket tid och resurser både hos sökande bolag och handläggande myndigheter. Ändringar som innebär att prövningar lyfts bort på detta sätt välkomnas därför varmt av branschen. Det medför att tid och resurser kan läggas på de prövningar som verkligen skapar miljönytta.

12.1.2 Förnyad bedömning om behov av prövning i sak av vissa äldre förlängningsärenden

Energiföretagen håller inte med utredarna om att det inte är motiverat med ett förslag som möjliggör en förnyad bedömning om prövning av gamla förlängningsärenden. Energiföretagen anser att stora resurser skulle frigöras hos Energimarknadsinspektionen om de förlängningsärenden (230 ärenden januari 2022) som fortfarande ligger hos Ei skulle kunna undantas prövning.

8.3 Transportvillkor

Energiföretagen avstyrker utredningens förslag att transportvillkor bör regleras i miljöbalken genom att lägga till en ny punkt i 22 kap. 25§ miljöbalken. Detta för att den föreslagna ändringen kan skapa osäkerhet och en omfattande administration som riskerar att inte stå i proportion till förslaget eventuella miljönytta. Därtill undviks dubbelreglering eftersom transportverksamheter och dess drivmedel omfattas av begränsningar genom andra regelverk och troligen även genom kommande regelverk, EU:s "Green deal"-paket. Energiföretagens bedömning är att det enligt rättspraxis är fullt möjligt att meddela transportvillkor för tillståndspliktiga verksamheter. Energiföretagens bedömning är att i de fall där det är relevant att meddela den typen av villkor så görs det redan idag.

Liksom vid val av plats måste hänsyn även tas till den totala nyttan med åtgärden eftersom klimatpåverkan är global. Även om transporter i sig kan ge ökade utsläpp men i ett globalt perspektiv kan verksamheten med dess följdföretag, exempelvis de transporter som är förknippade med verksamheten, innebära stor klimatnytta.

Elektrifiering av transportsektorn är en av de effektivaste klimatåtgärderna där samhället även når andra miljömål. Användningen av biodrivmedel i befintlig fordonsflotta med förbränningsmotorer bör fortsatt stimuleras, särskilt för sjöfart och flyg. På sikt kommer även vätgas att bidra till omställningen av fossilfria tyngre transporter. Återigen är elnätsutbyggnaden liksom inhemsk fossilfri elproduktion och lagring avgörande för den omställningen.

Ett effektivare transportarbete är ingen motsättning utan en självklar parallell utveckling. Energiföretagen ställer sig därför positiva till att:

- De tillägg om transporter som föreslås i Förordningen (2009:237) om statlig medfinansiering till vissa regionala kollektivtrafikanläggningar m.m. samt att det förtydligas att även kommuner och regioner ska kunna ta emot medfinansiering för sådana åtgärder.
- Trafikverket föreslås få i uppgift att stödja andra aktörer som mindre kommuner för klimatsmart planering och val av transportinfrastruktur. Detta bör naturligtvis samordnas med kommande EU-krav inom t ex upphandling. Regeringen har också möjlighet att anta högre krav än miniminivåer i relevanta EU-direktiv liksom att gå före i val av fossilfria material som stål och betong.
- Kontinuerlig utvärdering sker av den nationella planen liksom länsplaner för störst möjliga effekt på de transportpolitiska målen. Detta då elektrifiering och digitalisering av transportsektorn går mycket snabbt, vilket skapar nya möjligheter till klimateffektivare val och transportsätt.
- Basera transportplaneringen på scenarier istället för enbart tillväxtprognoser. Detta kan bidra till att stimulera utvecklingen av nya innovationer för ett klimat- och transport effektivare samhälle.

Även om det givetvis är viktigt att genomföra strategiska miljöbedömningar av planer som medför betydande trafikflöden behöver sådana krav införas på ett sätt som inte väsentligen ökar administrationen och komplexiteten av nödvändiga infrastrukturprojekt. Risken är att den ändring som föreslås i PBL bromsar takten i omställningen till ett nettonollsamhälle.

Energiföretagen är tveksamma till om ytterligare utredningar behövs för att undersöka om statligt stöd bör kunna ges till drift av lokal eller regional kollektivtrafik inom ramen för stadsmiljöavtal. Detta bör kunna regleras på mer transparenta och rättvisa sätt för kommuner och regioner i hela landet. Det är inte heller lämpligt att regeringen skulle kunna ställa motkrav på att biltrafiken i avtalsområdet inte får öka och att den på sikt ska minska. Vi anser att detta är utanför kommuner och regioners rådighet och snarare en naturlig utveckling av elektrifiering och digitalisering inom transportbranschen i kombination med transportköparnas efterfrågan och deras hållbarhetsarbete, vilket redan styrs av befintliga och kommande mål och lagstiftning på EU-nivå.

Åsa Pettersson
Vd, Energiföretagen Sverige